

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016. 4-0907.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ПРОТИ МИРУ „ЗА ВСЯКУ ЦІНУ“

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт сказав, що політика „миру за всяку ціну“ не забезпечить краю від напасти. Тому він теж висказався проти занадто великого відгороджування від всесвітніх подій і від держав, які прихильно відносяться до Злучених Держав Америки. Ці важні слова Рузвельт сказав у відповідь Алфредові Ландонові і Френкові Наксові, які, не звертаючи уваги на свої політичні ріжниці і приналежність до Республіканської Партії, вислали телеграми до президента, кажучи, що в справах заграничної політики, а передісім у справі затоплення корабля „Паней“, ціла Америка стоїть за президента.

Президент дорікає пресі.

На пресовій конференції президент Рузвельт висказав докір на адресу американської преси, з якої певна частина беззастановно алярмує населення і викликає непотрібний страх у людей та понуття непевності. Президент сказав, що такі явні настрої дуже зле відбиваються на загальному житті нації і вони у великій мірі є також причиною нинішньої економічної кризи.

КОНГРЕС ЗАКІНЧИВ НАРАДИ З МАЛИМИ ВИСЛІДАМИ.

ВАШИНГТОН. — Конгрес закінчив свою надзвичайну сесію; решта конгресменів розіхадася додому на святкові ферії. Фактично більша частина конгресменів вже кілька днів раніше розіхадася, так, що в одній хвилині на салі нарад конгресу було всього вісім учасників. Ця надзвичайна сесія не перевела ні одного знатнішого законодавства. Дала лише конгресменам і пресі матеріял до думання. Сподіваються, що на найближчій сесії цей матеріял використати для остаточного рішення ріжких законопроектів, в першій мірі законопроект мінімальної зарплати і годин праці.

ПОМЕР ФРЕНК КЕЛОГ.

СЕНТ-ПОЛ. — Тут помер у 81 році життя Френк Келог, бувший секретар стеїту в кабінеті президента Куліджа. Келог відзначився не лише в Америці, але також на терені міжнародної політики: завдяки його старанням і французького міністра Бріана головні держави світу підписали так званий „Келог-Бріан Пакт“, на основі якого держави виключили війну як середник заграничної політики. За те Келог дістав нагороду Нобля. Він походив з убогої фермерської родини в стеїті Мінесота. У хлопцям він служив послужачем в одній адвокатській канцелярії. Але жадоба науки і велика витревалість допомогли йому стати адвокатом. Далі він поринув у політику і вкороткому часі став сенатором до Федерального сенату. Ще далі він дістав посаду амбасадора і вкінці був секретарем стеїту у федеральному кабінеті.

ПОМЕР АРТИСТ ГІЛ.

ГОЛІВУД. — Серед загадочних обставин помер відомий артист-комік Тед Гіл. Він мав рани на голові від якихсь тяжких побойв. У шпиталі зробили йому операцію, після якої він помер. Перед смертю був опрацюваний і невизначено говорив, що ці рани дістав у ресторані в кулачний бійці з одним противником. Але противника він не назвав. Поліція розвела слідство.

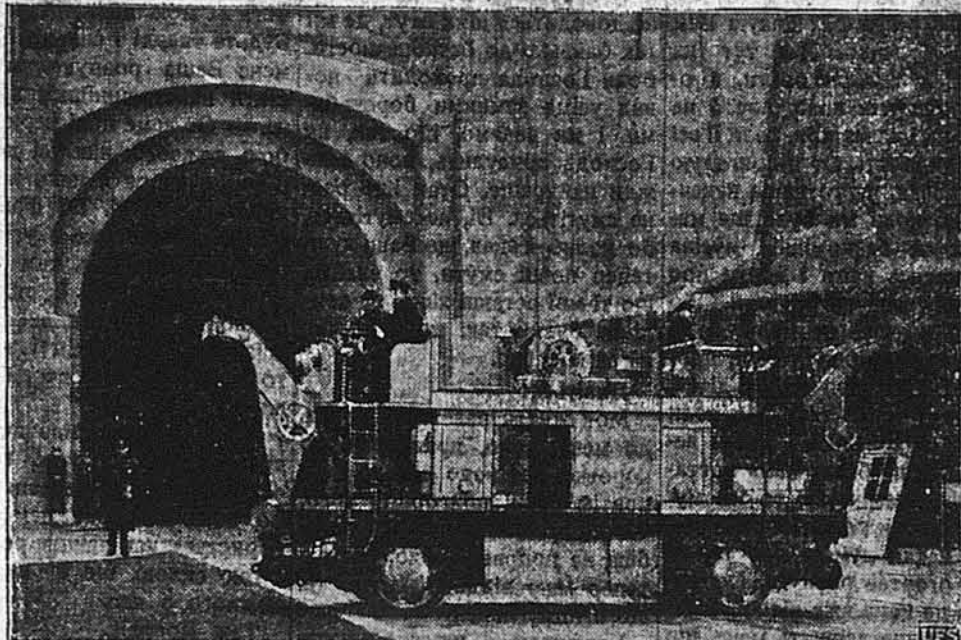
КІНЕЦЬ МИРОЛЮБНИХ НАРАД У РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

ВАШИНГТОН. — Представники робітничих організацій А.Ф.П. і К.П.О. рішили, що нема що далі продовжати наради, бо обі групи стоять твердо на протилежних позиціях і між ними до замирення не прийде. Після того представники побажали собі „веселих свят“ і розіхалися, не даючи найменшої надії, чи коли знову зідуться. Так покінчилися двомісячна проба закінчити боротьбу в нутрі робітничих організацій. Обі групи звальють вину одна на другу.

АМЕРИКА СТАЄ ОБЕРЕЖНІША.

ВАШИНГТОН. — Президент висказав бажання, щоб не допускати песторонніх людей до тих місць, у яких є військові укріплення, або якісь інші важні військові об'єкти, та не дозволяти тим людям фотографувати ті місця. Вслід за тим дотичні власті на каліфорнійським побережжі заборонили в певних місцях приватним літакам переїздити територію. Як причину вони подали це, що там відбуваються маневри. Фактично, як подають добре повідомлення, як у Вашингтоні, в тих місцях перекладають укріплення.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ХОДИТЬ, ЯК РАК.

Отсей „трок“ для пожарників і для надзвичайних випадків у тунелі їздить так само легко вперед, як і назад. Уживати його мають у новім тунелі Лінколна (показаний на образку на заднім плані), котрий відкрито цими днями, а котрий лучить Нью Йорк з містом Вігокен, у стеїті Нью Джерзі, на другому боці ріки Гудсону.

КРИКЛИВИЙ ПАСТОР АПЕЛЮЄ.

Пастор Кульбек, що завідує свяциною п'ятидесятників у місті Вудсток, Онт., вніс до Найвищого Суду в Торонті відклик проти засуду місцевого судді, який покарав Кульбека за крикливі богослуження в церкві. Суддя покарав пастора на кару з завішенням, а крім того присудив йому заплатити судові кошти; як ні, то піде на місяць до в'язниці. Пастор Кульбек, розуміється, відмовився платити кошти і радше піде до в'язниці, якщо апеляційний суд присудить потвердити. В обвинуваченні було сказано, що богослуження в його церкві закоронували спокої у цілій ділянці міста. Мешканці не могли зносити постійних криків і несамовитих голосів п'ятидесятників, що це все тягнулось іноді до самої півночі.

НИШАТЬ ХРЕСТИ НА МОГИЛАХ.

Як рік-річно, молоді Краєного біля Золочева в дні 30 жовтня ц. р. покладали вінці на могилах летунів УГА на місцевому цвинтарі. По кількох годинах ці вінці щезли з моги. На другий день, у неділю, 31 жовтня, краєнська молодь сплела нові вінці й покладає їх на могили летунів. Вночі з 10: на 11. листопада злочинна рука знищила не тільки вінці, а й березові хрести на могилах летунів. Цвинтар лежить посередіні села Недавецького від цвинтаря (яких 60 метрів) постерунок поліції.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД.

До мешканця 80-літнього склепаря Авраама Брімана в Лісичниках, пов. Заліщики, вломилася вночі два озброєні грабіжники і стероризували домовників, яких пов'язали шнуром. Опісля перешукали цілий дім та забрали 250 зл. готівкою і товари вартістю 400 зл. Грабіжники втекли до недалекого лісу.

НЕ ВІЛЬНО СВАТАТИ ЗА ВІНАГОРОДУ.

Один посередник у Польщі, що не дістав обіцяної нагороди за доведення до кінця подружжя, заскаржив на нього в Найвищий Суд. Але й Найвищий Суд відкинув скаргу, виходячи з задоволення, що умова за підатне посередництво при закінчуванні подружжя суперечить добрим обычаям, і тому є неважча.

ДІТИ ВКРАЛИ ЗАМІСЦЬ ЦУКОРКІВ ОТРУТУ.

В Манчестері (Англія) трапився незвичайний випадок крадіж з коробок з цукром соди. Незабаром зареєстрували в лічницях більшу кількість хворих дітей з ознаками отруєння.

Повідомлення про випадок крадіж перешукала цілу ділянку, де був крадіж та остерегла через радіо батьків. Устїїнили, що діти, які думали знайти в таблетках солодощі, забрали тайком трутину, що може спричинити смерть кількох тисяч дітей. Досі відібрати ледви половину забрали таблеток. У місті величезне занепокоєння між батьками.

БЕНЗИНА З ДЕРЕВА.

Два шведські інженіри, Цердквіст і Бергштрот, придумали спосіб продукувати бензину з дерева. В південно-шведській місцевості Шонен будують уже великі фабричні будинки з улаженнями, що з весною 1938 р. позволят продукувати бензину з дерева на велику скаду. Вживуть до цього дерева гіршого роду, аські відпадки в тартах і при продукції целюлози, деревного вугля, смоли і т. п. Нема сумніву, що на випадок додатних вислідів така продукція розпочнеться також в інших краях.

КЛОПІТ ЗО СТАРИМИ МАТЕРІАЛАМИ.

Міська рада Торонта робить заходи, щоб заборонити компаніям матеріял уживати матеріялів зо старих матеріялів на нові. Контрольор Гавільтон відлигнув на денне світло факт, що компанії матеріялів спроваджують аж з Америки цілими вагонами старі матеріяли, з яких роблять нові, даючи тільки зверху нову матерію. Він підкреслив, що ньюйорський стеїт має закон, яким забороняє вжиток зо старих матеріялів. По довшій дискусії показалося, що міська рада не має компетенції наложити таку заборону в Торонті, а має її федеральний уряд. Міська рада має право тільки відмовити дати дозвіл дрібним компаніям на право вести в місті бізнес.

ЗАПІЗНО ЗНАЙДЕНИЙ СКАРБ.

Із Триєсту повідомляють про дивну подію, яка там недавно скоїлася. Мешканець містечка Орновасо, Діжовані Діжованолі, дістав від свого дядька, який живе в Америці, листа з повідомленням, щоб відшукав на стриху під дахом сховані ним колись гроші. І справді небиж, знайшов на описанім у листі місці 200,000 лір у банкнотах. Одне цілий скарб був зовсім безвартний, бо банкноти вийшли вже давно з обігу.

ТА-ТА І ТА-ТА-ТА.

У Білгороді є товарний дім із дитячими забавками під фірмою „Та-та“, який мав незвичайно великий успіх серед малих клієнтів і їх родичів. Недавно повстала нова конкуренція фірма, яка, завидуючи успіху старій фірми, владела на думку додат до двох „та“ третє. Таким чином повстала нова фірма „Та-та-та“. Ясно, що давня „Та-та“ подала до суду нову „Та-та-та“. Суд присудив зліквідувати до двох тижднів нову „Та-та-та“.

ЗГИНУВ, БО НЕ ХОТІВ ГНИТИ В ПОЛЬСЬКІЙ ТЮРМІ

ЛЬВІВ. — Часопис „Нове Село“ (ч. 48.) подає вістку про трагічну смерть учителя-українця на Волині. Вночі з 17 на 18 листопада в селі Бочаниця, громада Сянці, повіт Рівне, застрелився вчитель-українець Гринчук, зараз по тім, як зайшла до його кімнати польська поліція. Гринчук лишив поліцію в кімнаті, а сам пішов до кооперативи, зажадав паперу, написав заповіт, а при кінці подав такі слова: „Я не винен; не хочу гнити в тюрмі“. Опісля против собі жили на лівій руці та стрілив собі в груди і голову. Гринчук був відомий як добра і чесна людина. Вчителював у Бочаниці 20 років і всі його любили за примірну працю. Кажуть, що подібні трагедії серед українців трапляються тепер на Волині щораз частіше, а причиною бувають дошкулуння польської влади.

СТРАШНИЙ ВОРОГ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

ЛЬВІВ. — Освітні наради, скликані заходами „Просвіти“, виявили, що на суцільній українській території в Польщі було в 1931 році, згідно з польською офіційною статистикою, 4,119,050 українців, що перевищує 10 років життя, а на те число припало 1,719,036 неписьменних українських людей, цебто 41.7%. „Діло“ подає, що очевидно цей стан треба принисати передовсім загальному політичному становищу українського народу під Польщею. Найгірше, що неписьменність змагається, бо щораз нові сотні тисяч наших дітей і дорослу виростають без школи. Це вислід польської окупації. Та з тим, як стверджено на нарадах, мусить український народ боротися на свій власний лад і поборювати неписьменність власними засобами.

А ВСЕЖТАКИ РОСТЕМО ПРОТИ ПЕРЕПОН!

ЛЬВІВ. — Пишуть із села Лішави до „Нового Села“, що там довгі роки не могли дістати дозволу на читальню. Вкінці дозвіл був, та як приїхав делегат і на загальній зборі читальні „Просвіти“ зібралось багато селян, то польське староство зараз читальню розв'язало, а як причину розв'язання подало, що існування читальні є небезпечне „зе згледу на мешчаню людноту“. Ця влада не дає дихати навіть кооперативі, бо поліція слідить за кожним кроком. Карають ріжними гривнями тих, що підпирють кооперативу. Та протє, як пишуть з Лішави, всі ті перепони тільки скріплюють українське життя в Лішаві, яке „вже раз збудилось і не дає себе другий раз приспати“.

НА НАРОДНІ ЦІЛИ НА РОДИННИХ СВЯТАХ.

ЛЬВІВ. — Переглядаючи в крайовій українській пресі дописи з сіл, видно, щораз більше коротеньких повідомлень про ріжні гостини, підчас яких гості складають жертви на такі родинні цілі, як інваліди, „Рідна Школа“, студенти і т. д. Заразом іде сильна агітація, звернена проти витрачування грошей на алкогольні напитки.

КИТАЙ ЧИСЛИТЬ НА ДОПОМОГУ СОВЕТІВ.

ШАНГАЙ. — Китайці вітають сотнями тисяч з міст Цінгтао, Кантон і Ганков, бо надіються, що ті міста опиняться незабаром у японських руках. Японські імлітаристи заповідають, що Японія піде ще далі в глиб Китаю, та що війна потребає довра. Все те, як видно, не лякає китайського уряду, бо він настроєний оптимістично. Вірять, що Совети приймуть Китаєві з військовою допомогою. Числять на те, що верхня Монголія залишить невагом комуністичний устрій і злучиться з Китаєм, щоб спільно боротися з Японією. У верхній Монголії Совети нагромадили великі склади воєнних матеріялів. А син Ченг Кай-шека вимуштрував там, кажуть, армію з 100,000 жовнів.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ДАЛІ ВОЮЄ СЛОВАМИ.

ЛОНДОН. — Бритійський уряд висловив гострими словами погрозу, що терпєць Англії готов увірватися, як далі будуть повторюватися японські провокації й обстрілювання чужинецьких кораблів.

ДЕРЖАТЬ У ТАЙНІ.

ШАНГАЙ. — Японським старшинам заборонено давати вияснення у справі затоплення американського корабля „Паней“. Дальші вияснення виходитимуть тільки з Токіо.

ВІАРЕШТУВАЛИ ПАЦИФІСТІВ.

ТОКІО. — Заарештовано 370 осіб, а між ними одного члена парламенту та кількох бувших професорів університету, підозрілих у піддержці пацифістично-комуністичного руху.

МАДРИД ПРО СВОЮ ПЕРЕМОГУ.

МАДРИД. — Червоний уряд Еспанії проголосив, що його війська заняли місто Теруель. Кажє, що революційні війська держалися до останку й боронили кожну позицію. Заразом називає сягнути перемогу „найбільшою“.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
3 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожен зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВІТОВА ВИСТАВА В 1939 РОЦІ

Вже ті голоси читачів, які час від часу появлялися в нашій газеті і які порушували справу української участі у Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 році, вказують, що є слушне зацікавлення цією справою серед нашої імміграції. Навіть виглядає так, що нема двох думок щодо цього, чи нам бути на цій виставі.

Та, така важна справа була теж предметом нарад річних зборів Об'єднання Українських Організацій в Америці, яке зібрало можливо якнайточніші інформації про різні можливості української участі у цій виставі. "Об'єднання" ствердило, що окупанти українських земель застерігають собі право репрезентувати під іменем своїх держав ті народи, що входять у склад їх держав. З цього виходить, що "Україна" мала б розпестити і тут у советським, польським чи яким-там іншим морі. Вже те одно давало всім багато до думання. І заважило на тім, що не можливо допустити до того, щоб на цій виставі не була заступлена українська нація цілком самостійно, щоб не виступила під своїм власним іменем і з творчості своєї власної духовної творчості. Ось тому "Об'єднання" заявило одностайно за українську участь у виставі, як і за те, що треба на ній мати своє власне пристановище, цілком окреме, чисто українське. А це знову заставило "Об'єднання" заявити за те, що треба мати на згаданій виставі український павільйон.

На тих нарадах "Об'єднання" вислухало теж обширного звіту про те, з якою містечкою програмою треба українцям виступити на цій виставі. Про це говорив довше запрошений на наради проф. Олександр Кошиць, якого виводили, зокрема у справі хороших виступів, збори одобрили і заявили за те, щоб проф. Кошиць перебрав провід у підготовці й виведенні на виставі української народної пісні. Очевидно, що обговорено теж іншого роду виступи з нашим мистецтвом.

"Об'єднання" застановлялося теж над фінансовою стороною цієї справи. І по соглядатім, хоч тільки приблизним обчисленням прийшло до такого висновку, що наша участь у Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 році вимагатиме витрату в мінімальній сумі \$50,000. Ті гроші мала б зложити відомість українська імміграція в Америці. І то завчасу, поки зачали б ми будувати український павільйон, щоб тим чином уникнути заздалегідь тих усіх неприємностей, які доводилося переживати з українським павільйоном підчас Світової Вистави в Шікаго.

Ось так виглядає та справа. Усе те повинно взяти наше громадянство під холоду розвагу. Як бачимо, справа важка і складна, яка вимагатиме напруження всіх наших сил, щоб могла вдатись. Тому мусить бути ведена спільними силами і за спільною згодою.

КАР'ЄРА КИТАЙСЬКИХ КУЛІ НА ЯВІ

Голландська Індія, це господар. Як довго мусить справжній рай, а до раю сити працювати китаець не так легко кожний дістане такі гроші, коли він стане. Чужинець мусить заплатити 150 голландських гульденів за побут. Гроші йому вернуть, коли покине Індію до шістьох місяців. Та кораблем подорожують до голландської Індії також китаецькі кулі. Їх поміщують у найгіршому місці. Вони також мусять заплатити по 150 гульденів. Як це можливо, що китаецькі кулі маю таку суму грошей? Ті гроші платять за китаецьку земельну власність, який його покликав до Індії.

Денний заробок 25 центів.

В голландській Індії можна заробити грошей, а в китаецьких селах біда. Китаецькі господарі і торговці покликають своїх земляків в Китаю до Індії не з любови до ближнього і не з патріотизму, лише тому, що знають, що китаець є пильніший, ніж якийнебудь туземець із Яви. Кулі, що приходять на Яву й інші острови, мусять тяжко працювати. Насамперед мусить відібрати гроші за подорож і 150 голландських гульденів, що їх заплатив за нього

"БУДЬТЕ ТВЕРДІ І СИЛЬНІ!"

Якою гарячою любов'ю батьківщини горіли серця німецьких юнаків у світовій війні, це показує наглядно монументальний збірник юнацьких листів Німеччини, виданий в останньому часі п. з. "Дер добке Зольдат" (Німецький юнак) відомого накладею А. Лангена і Г. Міллера в Мюнхені. Декілька їх зразків подаємо тут читачам "Свободи" українською мовою. — О. Г.

Альберт Нерлік, невідомий.

Карпати, 26. листопада 1916.
Оцим подаю до Вашого відома, що я здоровий, чого і Вам бажаю від серця. Вашу посилку я одержав з великою великою радістю, і дякую Вам за неї сердечно. Нас тут на фронті є чотири брати, а оди з нас уже впав. Але й не легко це для матери, коли її всі діти на фронті. От я пригадую собі гаразд, що та наша нечечка тоді, коли ми були ще маленькі й безпомічні, мусіла турбуватись нами і дбати про те, щоб нас виховували, бо батька ми вже не мали. А це не така то дрібниця собі, прокормити шестеро малих дітей, — та тут тепер так, що коли ми всі виховались і стали великі, а наша бідна мама постарілась і знемічилась, то ми мусимо її покидати. По правді, коли я так думаю про те, що мене огортає розпука, але рад на це нема вже ніякої. Тільки надія ще держить мене, що коли суджено мені буде вернутись з війни додому, то я здвоєною любов'ю кохатиму мою сердешну матір і буду намагатись по своїй зможі нагородити її за те все, що вона досі витерпіла за нас.

Віктор Пфіц, уродж. 14. жовтня 1895 в Ной Штреліц, загинув 28. вересня 1918 близько Піен.
У вересні 1917.
...Може мені сьогодні прийде пожити моє місце, це завтра будуть тут уже інші мої товариші? Ну що ж, а якщо і справді так? "Воля Господа не знає ніякого чому" — читає я десь раз. І горю воно вмирає тому, хто саме задумав узяти керму свого життя у власні руки. І горю теж умирає й тому, кому приходить притім покидати щойно почате діло, і хто міг би в ділянці

своєї праці зробити ще дуже багато.

Але прекрасна є смерть тоді, коли доводиться вмирати у промінні сонця, і сяєві зірок ген у вольному полі, та коли ота наша смерть стає засвідченням найвищої любови людини, любови, присвяченої батьківщині, життю та всьому, що є найвищим добром душі. Ну, нехай, — я готов попросити Вас навіки, але знайте, що до останньої хвилини моє серце буде повне погоди і теплоти вдяки для Вас. І веселий піду я від Вас. Бо смуткувати не доводиться ніяк отут, де ми так близько до безконечности. Воля Господа проходить понад усіма земними боротьбами, і ми знаємо, що так, як Господь присудить, воно завжди найкраще. Отак же раз не смутитись. Ні, не смутитись, бо колиб я знав, що Ваші душі тепер повні смуту, то знайте, що ті мої останні хвилини на землі не були б такі повні сонця, як саме тепер.

Дивіться: Моє життя належало досі до мене; воно, правда, було коротке, але воно давало мені притім повні пригоріти того, чого я жадав від нього. Так хібаж не по правді воно, коли я тепер маю віддати життя те, що я йому винен?

І зрештою — чим же є наше життя в порівнянні з життям батьківщини? А дотого я від Вас знав так багато, багато любови!

Отак самотний боровся я, поки опісля проміння сонця не приглубило мене знову. І тоді моє радісне світовідчуження сповнило мою душу знову, і я йому хочу бути вірний до останньої хвилини могого життя. І тільки того я собі ще бажаю, щоб Ви були переконані про те, що я завжди намагався сповнити всемоїм обов'язок, як цього навчився я вдома. Бо все на цьому світі є лиш змаганням, змаганням до досконалости. А якщо зайде до Вас хтось із моїх найближчих друзів і стане Вас питати про мене, то Ви сядьте собі разом з ним дружно і тихо, і хай Вам здається притім, що я з Вами і при Вас. І будьте добрими приятелями всім тим,

що їх любив я, і що колись любили мене.

Ганс Кіссель, уроджений 19. лютого 1897 в Мангайм.

Західний фронт, 26. листопада 1917.

Сьогодні одержав я листа від Герберта з д. 13. ц. м. з тим, що він "невідомого побуту". Та що з ним притрапилося, я не знаю, і не знаю теж, де був в останньому часі його постій. Всежтаки я прохаю Вас, Дорога Мамо, і Ви, Найдорожчий Батьку, не поспішайте через те в розпуку, не смуткуйте і не трайте ніколи надії на якийсь, може тільки в Бога можливий, рятунок! Будьте тверді і сильні. Бо для мене Ваша розпука мусіла стати найстрашнішим з усього. — От саме нині вернувся з бою, тяжкого, ніж усі дотеперішні, а вчора я мало не опинився в полоні. Бо французи оточили нас уже з усіх сторін, але ми якось там успішно прорубали крізь їх ряди. Ах, колиб то Ви знали, скільки то грізного, але притім і великого довелось мені вчора пережити!

Треба тільки відзначитись трівожністю. З усіх ворогів ось тривога найнебезпечніша, бо вона відбирає нам змогу користуватись нашим розумом і тою силою, що є в руках кожного з нас.

Так, Дорогі!

Мали ми ось командира — графа Галлера. За короткий час його служби на фронті стратив він праве плече, ліве око, а в лівій руці 3 і 1/2 пальця. Та проте він згодом зголосився знову до фронтоту служби, щоби боротись за нашу дорогу батьківщину, і навіть дуже відзначився, та вчора він загинув, поцілений кулею в груди. А командир могого полку має теж тільки одну ногу. Та проте й вони борються ще як добровольці за нашу рідну землю. І вчора наші хлопці боролися з ворогом теж як правдиві герої, і тому я прохаю Вас, мої Дорогі, не трайте ніколи довіри до нашої зброї і не трайте ніколи надії. Все діється і кінчиться так, як діятись мусить, і як Господь присудить.

З німецької мови переклав Д-р Остап Грицай.

"ГІРСЬКИЙ ОХОРОННИЙ ВАЛ"

Під цим заголовком подає "Польська збройна" ось яку статтю:

Спільність завдань, що лунать карпатське гірництво в одну цілість, існувала вже від давніх часів, однак не могла вибитись наверх навіть у часах, коли карпатська область від Чешина на Шлеську аж до обох Черемошів злучилася з самостійною Польщею. Проби злуки гірського карпатського світу при рівночасних опертих на польську вітчизну не вдавалися внаслідок величезних труднощів як організаційних так і технічних. (Та як могла вдатись така злука польських гуралів разом з українськими лемками, бойками та гуцулами? — Ю. Г.).

Однак в тій справі, як і в багатьох інших, прийшла з рішальною підмогою польська армія на чолі з її міністром. Отсе генерал Тадей Каспшиць перейнятий думкою, що треба скріплювати оборонні сили наших окраїн ("кресув"), переробив роботу на терені Гуцульщини, де за його починком повстало неперервно працююче "Товариство Приятелів Гуцульщини". А потім узявся він до цілости наших (польських) гір.

Доцільна і сильна допомога війська зробила можливим перший зїзд гуралів у Закопанім 1935 р. Представники поодиноких карпатських областей, зложених переважно з справжніх гуралів та газдів, піднесли думку, щоб утворили добродійні наслідки цього зїзду у виді якоїсь сталого інституції, котра би взяла під свою опіку гуральський світ. І так повстав "Союз гірських земель". Цей союз поширився впродовж двох літ, працює та розвивається.

"Союз гірських земель" не є якимсь новим товариством, котре побільшувало число і так уже забагато існуючих у Польщі організацій. У тім союзі злучилися разом і спільно працюють великі товариства й інституції воевідств: шлеського, краківського, львівського і станіславівського, котрі обіймають великий карпатський лук.

Держиться гасла: "Наше добре на нього. Японцям це підсоння не служить."

Китаець не дармує і в такім великім підприємстві, працює і щадить. Щоправда, вже тепер собі на дещо позвольте. А як прийде велике китаецьке свято: "Китаецький новий рік", коли то не працюють шіснацять днів і коли кожний китаець бажає собі чогось доброго, то напевно в крузі родини згадає ті дні, коли скитався з бамбусовим коромеслом по селах островів і не міг святкувати нового року.

Чужинні газети і журнали часто пишуть про тяжку долю Китаю, про громадянські війни, про економічні та політичні труднощі. Та коли бачимо, які це витривалі ті китаецькі кулі, коли згадаємо, що це нарід, який має найстаршу культуру на світі, мусимо вірити, що цей нарід не згине і за десять тисяч літ.

ДО ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ!

Зближається кінець року, а з тим і річні замкнення всього діловодства головної канцелярії У. Н. Союзу. Щоб власне уможливити головній канцелярії замкнення всього діловодства на час, отсим визнаємо всі відділи У. Н. Союзу прислати місячні рекордові й фінансові звіти якнайшорше, а в кожному разі не пізніше як в останньому дні в місяці, бо належистість прислана по 31-шій грудні не може бути вчислена до річних замкнень за 1937 рік.

Ті відділи, що залягають з якиминбудь належитостями до головної каси У. Н. Союзу, повинні їх вирівнати негайно. ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

земних містечок. Тут удасться йому продати банан, там пригоріти рижку.

Мандрівна гостиниця.

За якийсь час самостійний підприємець заощадить кілька центів, бо сам нічого іншого не їсть, лише риж і банани. Кожний мідяний гріш відложить дбайливо на бік, щоб пізніше використати. Як лише прискладав найпотрібніший капітал, купити собі примітну кухню, кілька горщиків, тарілок, склянок і стоїть при дорозі і варить риж із курятиною. Має також кілька фляшок із дешевою лімонадою. Гістьми не потребує журитись. В явайських селах де живуть туземці, що плекають риж, підприємство йде добре, бо робітники не мають часу лишатись вдома й варити. Всі вони в полі на роботі. А китаецький кулі ходить вузькими греблями рижових піль. Чоловіки й жінки переривають на хвилину працю і купують дещо зїсти. За кілька центів дістануть пригоріти рижку з кількома кусками мяса й овочі. Все чистеньке, на бананових листках. Робітники це вистарчає. При більшому святі китаецький купець продасть також кілька фляшок лімонади. Він подорожує по островах, де

Велике підприємство.

Нарешті, прийде день великої радости. Китаець купив собі бідну хатину, при дорозі, та отворив тут підприємство. У вікні поклав якісь товари, для прикраси, а не для їжі. Він же був у великих містах білих людей і там бачив, як торговці прикрашують свої торговлі та гостиниці. А над усім виписується в китаецьких буквах його назвище. Отже вже має справжню фірму. А як знайде десь на вулиці рекламну табличку від бензини або з фотографічних кліш, візьме її і повісить побіч свого шильда. Він гордий із свого підприємства, яке веде в день і в ніч, а все привітний для гостей.

Держиться гасла: "Наше добре на нього. Японцям це підсоння не служить."

Китаець не дармує і в такім великім підприємстві, працює і щадить. Щоправда, вже тепер собі на дещо позвольте. А як прийде велике китаецьке свято: "Китаецький новий рік", коли то не працюють шіснацять днів і коли кожний китаець бажає собі чогось доброго, то напевно в крузі родини згадає ті дні, коли скитався з бамбусовим коромеслом по селах островів і не міг святкувати нового року.

Чужинні газети і журнали часто пишуть про тяжку долю Китаю, про громадянські війни, про економічні та політичні труднощі. Та коли бачимо, які це витривалі ті китаецькі кулі, коли згадаємо, що це нарід, який має найстаршу культуру на світі, мусимо вірити, що цей нарід не згине і за десять тисяч літ.

ДО ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ!

Зближається кінець року, а з тим і річні замкнення всього діловодства головної канцелярії У. Н. Союзу. Щоб власне уможливити головній канцелярії замкнення всього діловодства на час, отсим визнаємо всі відділи У. Н. Союзу прислати місячні рекордові й фінансові звіти якнайшорше, а в кожному разі не пізніше як в останньому дні в місяці, бо належистість прислана по 31-шій грудні не може бути вчислена до річних замкнень за 1937 рік.

Ті відділи, що залягають з якиминбудь належитостями до головної каси У. Н. Союзу, повинні їх вирівнати негайно. ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Держиться гасла: "Наше добре на нього. Японцям це підсоння не служить."

Китаець не дармує і в такім великім підприємстві, працює і щадить. Щоправда, вже тепер собі на дещо позвольте. А як прийде велике китаецьке свято: "Китаецький новий рік", коли то не працюють шіснацять днів і коли кожний китаець бажає собі чогось доброго, то напевно в крузі родини згадає ті дні, коли скитався з бамбусовим коромеслом по селах островів і не міг святкувати нового року.

Чужинні газети і журнали часто пишуть про тяжку долю Китаю, про громадянські війни, про економічні та політичні труднощі. Та коли бачимо, які це витривалі ті китаецькі кулі, коли згадаємо, що це нарід, який має найстаршу культуру на світі, мусимо вірити, що цей нарід не згине і за десять тисяч літ.

ДО ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ!

Зближається кінець року, а з тим і річні замкнення всього діловодства головної канцелярії У. Н. Союзу. Щоб власне уможливити головній канцелярії замкнення всього діловодства на час, отсим визнаємо всі відділи У. Н. Союзу прислати місячні рекордові й фінансові звіти якнайшорше, а в кожному разі не пізніше як в останньому дні в місяці, бо належистість прислана по 31-шій грудні не може бути вчислена до річних замкнень за 1937 рік.

Ті відділи, що залягають з якиминбудь належитостями до головної каси У. Н. Союзу, повинні їх вирівнати негайно. ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Союз обіймає два ступні організації: центральний і воевідський. В цілі безпосереднього зв'язку з тереном Союз улажує в гірських повітах конференції на культурні і господарські теми. Щорічні зїзди союзу скликаються спільно з "Тижнями гір". Торік відбулися вони в Сяноці, а цього року у Вислі.

Вступні праці того Союзу покінчаться вже незадовго. Під цю пору повстає перед ним завдання, як використати зібрані матеріали і досвід, щоб це вийшло на користь польських Карпат (а українських? — Ю. Г.). Дотичний план має обійняти розвій господарського і культурного життя на терені Карпат, як гірської польської області. Поправа життєвих умовів гірської людности йде разом з скріпленням "кресів" і з інтересами цілої держави.

На наукових підставах операційний план розвою карпатської області займається питаннями освітніми, культурними, поселенськими (чи колонізацією? — Ю. Г.), рільничими, промисловими, комунікаційними, літніщевими і туристичними.

Органом Союзу гірських земель, що допомагає виробленню тих планів, є "Бюро планування (?) гірських земель".

Ось таке пише "Польська збройна" про той великий лук, що має бути організований зловж усіх Карпат як оборона Польщі від полудня.

Яка оборона? Адже на оборону має Польща піхоту, кінноту, гармати, літаки і т. ін.

Ні! Не на оборону має бути організований той лук, але в цілі польщення нашої людности. З гуцулів уже просто хрнів роблять та возять їх по Варшавах і Гдинях, як медведів з менажерії. Але і цього їм мало, тож почали польщити ходячову шляхту і недавню тому три тисячі тих "шарачків" везли були до Львова. Водили їх до театру та на Рацлавську панораму, де показували їм, як регулярно польське військо жене мазурів з косами в руках на москалів, роблячи собі з них у той спосіб живу заслану перед московськими кулями.

Але чому не сказали ті пані, котрі тіх "ходячових" колегів водили по тій панорамі, що ті самі мазури 52 роки пізніше вирізали дві тисячі польських шляхтичів та спалили більше як 150 дворів разом з господарськими будинками. А декотрих панів, що вже таки добре заслужилися коло хлопської шкіри, таки живим пилами поперекарізували та ще приговорювали собі: "Валек! А рзний зе го поволі, бо то бил добри пош".

А тепер як собі поступають різні панки з польськими хлопцями?

Ось цими днями ходила хлопська мазурська депутація до прокуратора в Перемишлі з домаганням, щоб уже наразі випустив за арешту цілу низку хлопських провідників, котрих іде від червня там тримати і слідства проти них не кінчає.

Ті хлопські делегати принесли з собою петицію, підписану п'ятнадцятьма тисячами польських хлопів.

І чи ті пані не уявляють собі, що то могло статися, якби тим ось лиш 15 тисячам хлопів наразі терпещ урвався? І чи не були б тоді може знову пили в роботі?

Ю. Г.

ЦЕРКВИ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ КОВЕРТ НА РІЗДВЯНІ ЗБІРКИ, МОЖУТЬ ДІСТАТИ ІХ ПО УМІРКОВАНИЙ ШНІ В ДРУКАРНІ "СВОБОДИ".

3 ДНЯ

ЩЕ ПРО СВОЮ ПРЕСУ.

Є мудрагелі, які говорять: „На що мені своя преса? В американських газетах я побачу всі ті вістки, про які пише українська преса, а навіть у далеко обширнішій формі. А також тих вісток в американській пресі далеко більше і вони скорше появляються“.

Здається, що ніби аргументація правильна. А всетаки, коли приглянемося ближче до такого погляду, то прийдемо до переконання, що він зовсім хибний. Чужа преса так не може ніяк заступити своєї рідної, і то навіть тоді, коли вона об'ємом двацять чи сорок разів більша від рідної.

В ЧОМУ РІЧ?

Чому чужа преса не може заступити рідної? Тому, що всі події на світі, коли передають їх у пресу, мусять дістати якесь суб'єктивне наświetлення. Кожна преса на світі дані речі так, як це вказують її інтереси її нації, чи інтереси певного, точно означеного кола її читачів. Нема на світі вісток на 100% безсторонних, чи, як це говорять, об'єктивних. Кожна вістка виходить з уст, чи з пера автора наświetлена і забарвлена особистим, чи — як це говориться — суб'єктивним світлом.

ПРИКЛАД.

Уявимо собі таку новинку: „В містечку Мікульче в Югославії батько розрубав свою синовою голову“. І поставмо на тому крапку. Це була б цілком „об'єктивна“, чи „всестороння“ новинка. Але чи читачі визнають це багато в такій новинці? Вона фактично нічого не говорить. Бо не знають, з яких причин убив батько сина: чи через необережність, чи взяв його за злодія, чи з гніву, чи з хвилевого божевілля, і т. д. Ці причини далеко важливіші від самої новинки. Колиж ми прийдемо до описування тих причин, то автор чи свідок цієї новинки надає їй особисте наświetлення. Один скаже, що це була необережність, другий, що гнів, третій, що хвилеве божевілля, четвертий припише вину віщості лихому синові, п'ятий скаже, що це звірбатько, і т. д.

ТЕ САМЕ, А НАВІТЬ ГІРШЕ, З ПОЛІТИЧНИМИ НОВИНКАМИ.

Коли особистий погляд відіграє таку величезну роль в звичайних новинках, то тисячі разів більшу роль грає особисте переконання і світобачення в наświetлюванні рідних суспільно-політичних новин. У висліді кожна преса наświetлює дані події так, як у її розумінні це корисно її читачам, її загалові, її нації. Та треба додати, що робить вона це не з цинізмом, тільки з твердим переконанням, що робить добре, що пише правду, бо фактично так їй дані події видаються.

В часі своїх недавніх виїздів англійський парламентарист Ріс Дейвіс, з похвалюючої вальєць, сказав, що „хоч його нація є одною з найменших, а може й найменша в Європі, то для нього, як теж для кожного іншого вальєця, вона є така сама важна, як кожна найбільша нація, а навіть важніша від найбільшої“. Отож у тому нема нічого злого, що національна преса дивиться на події під кутом погляду свого народу. Це її обов'язок так робити. Але це ми, українці, також мусимо пам'ятати і дбати про свою рідну пресу, яка дивиться на справи з нашого, українського боку.

ЩЕ ОДНА ВАЖНА РІЧ, ЯКУ ТРЕБА ПАМ'ЯТАТИ.

Ще про одну дуже важну річ, що відноситься до „всесторонності преси“, треба пам'ятати. Цілковита всесторонність преси не можлива ще і з тих причин, що денно на світі стаються тисячі подій, яких не всіляк помістити. Якби на світі появився такий редактор і сказав: „я хочу бути віщості всесторонній, віщості об'єктивний я буду так редагувати газету, подавати такі новинки, що ніхто мені не закине якоїсь односторонності“, то щоб виконати таке рішення, він мусив би поступати так: в першій мірі мусив би обмежитись до подавання лише сухих фактів, як: „батько розрубав синові голову“, не подаючи ніяких причин, чому це сталося. Далі, він мусив би помішувати всі новини, які стались на світі. Бо колиб він відкидав якісь новини, то це відразу означало б односторонність. Отож мусив би друкувати що дня кілька сторінок, заповнених сухими фактами, з яких ніхто в нічому не визнавався б.

ЯК ДІШНО ПОСТУПАЮТЬ РЕДАКТОРИ.

Очевидно, що такої газети ніхто не хотів би взяти до рук. Тому редактори розв'язують цю справу реальніше і практичніше: вони не бояться суб'єктивізму, чи односторонності. Вони добирають таких кореспондентів і таких дописувачів, яких суб'єктивний погляд на дані справи покривався б із загальним суб'єктивним поглядом того загалу чи нації, який вони служать. Далі, не маючи до розпоряджності кількасот сторінок у своїй газеті, вони викидають такі новини, які менш цікаві і корисні їх нації, а вибирають ті, що потрібні і цікаві. Чим менша їх газета, тим більше обмежені чужі новини, а скупчені свої власні.

Ось це причина, що чужа преса не може задовольнити своїх власних, національних потреб. Ми знаємо, що хоч американська преса дуже велика, то проте новин про наше національне життя в ній дуже мало. Крім того її новини дуже часто є так покручені, так ніверно представлені, що ми аж здвигаємо плечима, читаючи їх.

Чи така преса може задовольнити домашні, національні потреби свідомого українського громадянина?

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДИ ЧЕРЕЗ РАДІО.

Співацько-драматичний хор „Бандурист“ при українській православної церкви св. Тройці в Трентоні, Н. Дж., буде співати українські коляди через радіо в суботу, 25-го грудня 1937 р. Хор буде співати через радіо станцію в Трентоні, W.T.N.J. (1280 к. с.) пів години, від 5-тої до 5.30 вечір.

УВАГА! — ТРЕНТОН, Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

В НЕДІЛЮ, 26. ГРУДНЯ 1937 В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 18 WOODLAND ST., TRENTON, N. J.

ВІЧЕ

зприводу будови нової громадської салі.

На цій вічці буде головним бесідником Всч. о. Л. Весоловський з Нью-Йорку. Будуть і місцеві бесідники.

Комітет запрошує як місцевих так і доколичинських громадян прибути численно зі своєю старою молоддю на віче для вирішення цієї важкої справи. Початок в 3-тій годині пополудні.

ДОБРА КНИЖКА — ЦЕ ГАРНИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

НА ДАРУНКИ ДЛЯ ЖІНОК І ДІВЧАТ НАДАЮТЬСЯ:

ЦАРІВНА
Відома українська авторка Ольга Кобилянська малює тут надзвичайну жіночу постать, що дивиться з погордою на дрібні буденні інтереси і бореться з надлюдським зав'язанням за повне зрівняння пригнобленої жінки 2.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА
Під цим чоловічим ім'ям Марія Вілінська, замужня за Марковича, писала безсмертні твори, в котрих малювала тяжку долю української жінки 1.25

В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА
Романтичне оповідання Ольги Кобилянської про молодого парубка, що кохається в двох дівчатах 0.90

ОЛЮНЬКА
Андрій Чайковський малює долю безталанної Олюньки, а притому цікаве життя ходоцької шляхти 1.25

ВІДРОДЖЕННЯ
Великий московський письменник Лев граф Толстой малює в цій великій повісті, як шляхетич доводить дівчину до упадку, в котрім вона остаточно стає на суд як убивниці; доля немовби покликана звідника на судно зведеної, але насправду нате, щоб дати йому нагоду зрозуміти свій учинок (в трох частих, у двох томах) 2.50

НА ДАРУНКИ ДЛЯ МОЛОДІ НАДАЮТЬСЯ:
РОКСОЛЯНА
Повість з часів татарських нападів на Україну, оповідає про те, як українська дівчина попала в татарську неволю, а потім стала в Туреччині одинокою жінкою султана (з образками Михайла Фартуха) 0.50

МАЛІ ГЕРОЇ
16 ріжних оповідань про ріжні героїські вчинки дітей (з ілюстраціями) 0.85

ОДАРКА
Оповідання Андрія Чайковського для дітей (з малюнками Петра Андрусева) 0.35

ПРИГОДИ КАЧУРИКА
Цікаве оповідання Б. Герца (з ілюстраціями) 0.15

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ
мистецький твір італійського письменника Кольодія, сума її весела історія деревляної ляльки, що оживає (з ілюстраціями) 1.00

ДІД ЯКІВ
Оповідання для молоді Федора Дудка (з ілюстраціями Ю. Кирієнка) 0.15

Перешлюмо ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви хочете ці дарунки зробити. Перешлемо так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опакуємо в гарний святковий різдвяний папір, а на кожній книжці вишпонуємо ім'я даруючого та ім'я одарованого. Замовлення перешлийте на адресу „Свободи“:

„СВОБОДА“
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬЮАРК, Н. ДЖ.

Пощануймо своє мистецтво й добру справу.

Українська Центральна Рада міста Ньюарку поробила вже заходи, щоб улаштувати концерт на дохід „Народної Лічниць“, та щоб на тім концерті виступили ті дві мистецькі сили, про які вже так багато писала наша преса в Ріднім Краю і тут в Америці, а якими є: пані Марія Сокол, відома оперна співачка, і п. Антін Рудницький, знаменитий диригент і композитор.

Цей концерт відбудеться дня 23. січня 1938 р. Буде він у річницю 22. січня 1919 року, себто в пам'ять Злуки Українських Земель.

Подробиці будуть подані пізніше. Ми певні, що наші

громадяни з Ньюарку й околиці з'являться на тім концерті громадно, а наші товариства здержаться в той день від усіх імпрез. Пам'ятаймо, що тут не йде про бізнес особистий, а про допомогу такій потрібній інституції як Перший Український Шпиталь у Львові. Буде це разом знаменита нагода пізнати найновіші твори українського пісенного мистецтва. Отже, допомагаючи гуманітарній справі, пізнаємо ще й найновіші надбання на полі української культури.

Пресовий комітет.

БРИДЖПОРТ, КОНН.
Листопадове Свято.

Заходом парохії і місцевих товариств відбудеться в нашій громаді 28. листопаду Листопадове Свято. Рано по Службі о. А. Бек відправив па-

погляди в обороні Рідного Краю. Пополудні відбувся в салі „Сокол“ святковий концерт. Концерт відкрив громадянин Д. Чернявський короткою промовою і завізав публіку, щоб ушанувала своїх героїв повстанням з місця. Потому він відчитав програму свята. Далі йшли концертні точки, виконані церковним хором з Ансоної під орудою проф. Гвоздевича. Хор відспівав дуже гарно: „Май контри“, „Чуєш, брате мій“, „Нема в світі“, солю „Така її доля“ відспівала Е. Гвоздевич при аккомпаніменті Люби Радзіх. Далше йшли хорів пісні і баритонове солю В. Корота-ша.

Святкову промову виголосив о. А. Бек. Він описав листопадовий зрив, його початки і далший розвій; що він означає для нас і чому ми повинні його шанувати. Говорив, що Українська Армія боролася по героїськи 9 місяців, аж поки не прийшла армія польського ген. Галера. Перед нею мусили Українські Січові Стрільці уступити. Визвольна боротьба натворила чимало калік, котрі коротають свій вік до нині. Тяжке їх життя. Ми повинні їм допомогти. Далі о. Бек завізав присутніх, щоб зложили свої жертви на українських інвалідів. Жертвували: на панахиді \$4.16, Т-то Сім. від. 59 У. Н. С., \$10; Т-во ім. М. Грушевського, від. 30 У. Р. С., \$10; по \$1: Н. Велигорський, Д. Чернявський, І. Говшовський, П. Гринюк, Т. Красницький, М. Сендзяк, П. Слевінський, І. Максимів, С. Бідинь, М. Ницак, М. Чапля, А. Медвідь, Н. Било, К. Било, І. Глива, Й. Волк, А. Бих, І. Чаплінський, С. Кучма, А. Ватер, М. Фіняк, Г. Бикай, М. Кіндратів, Л. Бих, М. Шиманський, М. Мороз, о. А. Бек, О. Роман, М. Чаплінська, М. Галькевич; по 50 ц.: Гвоздевич, В. Чернявська, І. Шевчук, В. Польчак; по 25 ц.: В. Кузів; дрібними \$5.59. 30 вступу \$23.75. Разом \$85.75. По відтягненні розходу лишилося \$63.75, які вислано через Об'єднання на інвалідів.

В другій частині Е. Гвоздевич відспівав солю „Гей, за тихим, за Дунаєм“, а Іван Радзіх — тенорове солю „Пиймо, друзі“. Декламували діти: Анна Гвоздевич, Дорка Фіняк, Юрко Бих, Маланія Глива, Параскевія Велигорська, Анна Біскай, Вірджінія Чернявська. Всі вони були дуже добре підучені в декламації.

На закінчення свята о. Бек подякував за жертви і всі разом відспівали „Ще не вмерла Україна“.

Л. Бих.

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

НЬЮ БРИТЕН, КОНН.
Організаційні збори.

Дня 12. грудня 1937 відбувся в Нью Бритен окружні організаційні збори в присутності відділових урядників і делегатів бувшої конвенції У. Н. Союзу. Були представлені відділів: 254 з Нью Бритен, 54 а Велінгфорд, 390 з Брістол, 277 з Гартфорд, 138 з Глестонбері. На зборах головував А. Маланчук, секретарював М. Тимчишин.

А. Маланчук пояснив присутнім урядникам і делегатам ціль тих зборів і поставив перед ними питання: що далі робити? Чи сидіти далі з заложеними руками, чи взятися до роботи і приєднувати нових членів до У. Н. Союзу? Далі гром. Маланчук представив головного рекордового секретаря У. Н. Союзу, Галичина. Д. Галичин, заки приступив до головного реферату, заявив присутнім, що він нині знаходиться саме серед тих відділів, що за останніх чотирьох років не стратили ні одного члена; зовсім навпаки, кожний

© 1937 Wilson Distilling Co., Executive Offices, New York, N. Y. Blended Whiskey, 40 proof. The straight whiskies in this product are 2 years or more old, 25% straight whiskey, 75% grain neutral spirits, 10% straight whiskey 2 years old, 15% straight whiskey 7 years old.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬЮ ЙОРК, Н. Я. Відділ 204, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, дня 26. грудня 1937, в годині 3-тій пополудні, в салі української православної громади, 334 1st 14-та вул. На тих зборах об'єднано мають бути прийнятими всі члени відділу. — М. Близник, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє, що річні збори відбудуться дня 26. грудня 1937, там, де завідали. На річних зборах буде звіт уряду за цілий рік і вибір нового уряду на 1938 рік, звіт контрольного комісії, що перевірила всю господарку за минулий рік зложать звіт. Члени догуючі мусять всі свої довги сплатити, бо в протинний раз будуть суспендовані. — Анна Куштай, предс.; Онуфрій Палій, кас.; Василь Саук, секр.

ДЮРГАНВІЛ, Н. Я. Тов. Рішник, від. 188, повідомляє своїх членів і члениці, що місячні і річні збори відбудуться в неділю, 26. грудня, в годині 2-тій пополудні. Просимо всіх членів явитися на означений час. Буде вибір уряду на 1938 рік і справовадання за 1937 рік. Просимо привести нових членів зі собою та своїх дітей, котрі ще не є Союзниками. — Микола Палівода, предс.; Михайло Крохмалюк, кас.; Теодор Харитон, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ ТОВАРИСТВО „ЗОРЯ“, ВІД. 69 У. Н. С.,

повідомляє всіх своїх членів, що

РІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться

В СУБОТУ, ДНЯ 25-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

точно в годині 6-тій ввечір.

Просимо членів прийти на ці збори як найчисленніше. На зборах будуть звіти урядників з діяльності за 1937 рік, як також вибір уряду на 1938 рік. Всі члени примусово мають бути на зборах, щоб можна було вирішити всі важкі справи, як також щоб було, з кого вибирати уряд. Неприйшли члени будуть карані згідно з ухвалою річних зборів.

298

ЗА УРЯД ТОВ. „ЗОРЯ“, ВІД. 69:

Росиф Забавчук, предс.; Стефан Сліва, кас.; Михайло Ликтей, рек. секр.;

Евген Парницький, фін. секр.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.!

УВАГА!

ЗАХОДОМ 75-ГО ВІДДІЛУ ОДВУ В ДЖЕРЗІ СІТІ

відіграється дві веселі комедії:

„ДЕСЯТНИК ЛЮЛЬКА“ І „ДЕПУТАТИ ДО ВІДНЯ“

комедія в 3-ох діях комедія в 1-ній дії

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

181-183 FLEET STREET JERSEY CITY, N. J.

Початок в годині 7.15 ввечір.

На перервах буде пригравати діточа оркестра під проводом п. І. Криськова. — Приходьте усі на виставу 75-го відділу ОДВУ, а там побачите щось гарного та наділується звуками дитячої оркестри.

298

ELIZABETH, N. J. ТОВАРИСТВО СПІВ. „БОЯН“

відіграє:

„НЕМА В СВІТІ ПРАВДИ“

КОМЕДІЮ НА 2 ДІ

„ЧОРТ НЕ ЖІНКА“

ЖАРТ НА 1 ДІЮ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ГРУДНЯ (DEC.) 1937 РОКУ

В ГАЛІ ШКОЛИ КОЛО ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА,

SOUTH STREET, ELIZABETH, N. J.

Режисер уч. М. ЯДЛОВСЬКИЙ.

Початок в год. 7-мій ввечір. — Вступ 35 ц. Діти 10 ц.

З УКРАЇНСЬКОГО
ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Заходом українських центральних організацій, при співучасті хору української православної церкви, відсвятковано в неділю, 21 листопада, 19-й роковини проголошення української держави.

Пополудні о. д-р Клодницький відправив панахиду при зданні людей, що прийшли вислухати панахиду по українських героях, котрі впади в бою за волю України. Притім співав гарно хор укр. православної церкви. В часі панахиди зібрано на інвалідів Української Армії \$41.12.

Потім відбувся святковий концерт в У. Н. Домі, де прийшло ще більше гостей, так, що сая У. Н. Дому не могла їх помістити.

Свято відкрив голова центрального комітету, І. Довгань. Чергові точки програми проголошував П. Буката. Хор, що складається головню з роджених тут молоді, дуже гарно відпівав пісні, скомпановані Гайворонським, Лисенком і Стехом. Малі школярочки декламували та співали з великим чуттям.

Декламували: А. Бурка, М. Ковалдо і О. Кобрин. А. Куляска співала і декламувала, Е. Марків і О. Кобрин відспівали дует. Зо старших декламувала і співала панна Розалія Корело.

Всім співакам і декламаторам належить признання за їх гарне виконання. Провід був у руках учителя П. Букати.

Статочну промову виголосив о. д-р Клодницький. Бесідник представив час листопадового зриву українського народу за свою самостійність і визнавав усіх до продовження праці, яку розпочали наші герої: Січові Стрільці.

Другим бесідником був гром. В. Буката, котрий говорив до молоді по англійськи. Між іншим він сказав, що хоч він не брав участі у листопадовім зриві, то він серцем відчуває ті болі й терпіння, які перенесли Січові Стрільці у боротьбі за самостійність України, та визнавав молоді, щоб вона, як прийде час, була готова наслідувати Січових Стрільців.

Кінець слово сказала панна О. Віганська, як наочний свідок листопадового зриву. Вона пояснила короткими словами, але річевими словами, що не тільки чоловіки, але й жінки брали велику участь у визвольній боротьбі, та визнавала

НЮАРК, Н. ДЖ.: УКРАЇНСКА КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ СВ. ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, ПРИ МОРТОН ВУЛИЦІ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

ВЛАШТОВУЄ

З НАГОДИ 30-ЛІТТЯ ПІЗНАВАННЯ

Великий Ювілейний Концерт

В СУБОТУ, ДНЯ 25-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 РОКУ

(AMERICAN CHRISTMAS)

У КВІТЕР САЛІ, 25 БЕЛМОНТ ЕВЕНЮ, НЮАРК, Н. ДЖ.

На це Свято Комітет запросив ішніх славних артистів, які тільки-що прибули зі Старого Краю: оперову примадонну українських та європейських оперних театрів панно МАРІО СОКІЛ та Композитора й диригента опери п. професора АНТОНА РУДНИЦЬКОГО. Згадані артисти згодилися взяти участь у Ювілейному Концерті. Українські Хори об'єднані з мюдорського округу, а це: в Ньюарку, Нью Йорку, Джерсі Сіті, Понжерсу, Брукліні й Елізабеті, будуть співати під управління місцевого диригента п. Т. КАСЬКОВА. Баритон-сопіст, п. П. ОРДИНСЬКИЙ. Акомпанімент піанно п. М. ШУМЕЙКО.

Проситесь цих українських місцевих і позаміських, збірка й здалека, прийти громадно на це велике свято.

Початок в годині 3:30 ополудня.

КОМІТЕТ ПАРОХІАЛЬНИЙ:

о. М. Дашкович,

п. Г. Брик,

п. С. Пидишничий.

Вступ - - - - \$1.00

ЗАХОДОМ ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМІК, ДІРБОРН

владштовується

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ В АМЕРИЦІ ОПЕРОВОЇ ПРИМАДОННИ

Марії Сокіл

КОМПОЗИТОРА — ДИРИГЕНТА — ПРОФЕСОРА

Антон Рудницького

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 РОКУ в честь ГАЙ СКУЛ НА

МАРТИН ВУЛ. ДІТРОЙТ, МІШ.

ДОХІД НА „УКРАЇНСЬКУ ЛІЧНИЦЮ“ У ЛЬВОВІ

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 3-ТІЙ ПОЛОДНІ. ТИКЕТИ: \$1.00, 75 ц., 50 ц.

українських матерей, щоб вони більше виховували своїх дітей в українських дусі.

До збірки заохотив о. д-р В. Клодницький, котрий гарно представив те, що сам пережив у часі листопадового зриву, та визнавав до жертви на українських інвалідів. Збірка принесла в селі \$50.50. Зложили по \$2: о. д-р Клодницький, Н. Жирний, П. Шоник, М. Се-ник; Л. Бачинський \$1.50; по \$1: о. Л. Весоловський, М. Польовий, Я. Лаврів, А. Лаврів, І. Корело, А. Басараб, М. Росоловський, М. Коцінський, А. Рейтар, М. Пахолок, А. Низова, І. Коляска, П. Жирний, Т. Колодій, П. Кудрик, М. Дашко, М. Білик, К. Гриник, П. Ошуст, С. Кібало, В. Буката, І. Кербух, М. Кобилінська, П. Борис, А. Зінковська, І. Брилінський, С. Готра, В. Федорик, М. Демків, Д. Павлишин, П. Харів, С. Шоник, Д. Лаба, І. Довгань, А. Липа, І. Ухман, О. Ковальський, Ю. Бойко, А. Бірич, О. Драганчук, Ю. Телішевський, Г. Кривий. Разом \$51.50. Дрібними \$40.12 з розпродажу відзнак \$10.15. Разом \$101.77. По відтягненні розходу \$10.42, осталу суму, \$91.35,

Центральний Комітет Українських Організацій.

БОТЛЕР, ПА.

Свято державности.

Як кожного року, так і цього укр. прав. громада в Ботлер, Па., не похилилася позаду інших громад і влаштувала 5 грудня ц. р. свято української державности. По Службі Божій о. П. Боднар

відправив панахиду за українських полеглих героїв. Панахиду правлено над могилою, на якій стояв березовий хрест.

Вечором ті громадяни, що мають любов до свого рідного, почали сходиться до церковної сали на концерт. Прибули також деякі з інших громад. Свято відкрив о. П. Боднар зворушливою промовою. Далі розпочалася театральна вистава, яку дуже добре відіграли наші молоді аматори. Публіка нагородила їх рясними оплесками. По ви-

ДАЙТЕ ДАРУНОК, ЩО ПРИНЕСЕ
РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН
ДЕНЬ, АЛЕ НА ЦІЛИЙ РІК

Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів року. Ми вишлемо перше число на його адресу (щоб він одержав — на Різдво), опакowane в гарнім різдвянім папері з різдвяною карткою, яка повідомить його, що ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Пишіть до нас тепер.

Піврічна передплата \$3.25
Річна передплата \$6.00

Кожний день ваш приятель буде одержувати „Свободу“ і буде мати гарну пам'ятку з вашої доблесті. Пишіть до:

„СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET, (BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ставі молодечий хор під управлінням о. Боднара відспівав кілька стрілецьких пісень. У дальшій програмі Соня Боднар гарно відпівала сольно. Й в мужички заграли Дмитро Телішевський, Віта Вітер і також виявився добре. Далі співав сольно В. Боднар, а Н. Гринюк і О. Маленська дует за що дістали рясні оплески.

О. П. Боднар виголосив святочну промову про наші визвольні змагання та визнавав усіх до збірки на українських інвалідів, що втратили своє здоров'я у визвольній боротьбі. Зібрано \$14. Зложили по \$1: о. П. Боднар, М. Марків, О. Шот, Н. Дмитрів, по 50 ц.: С. Маленський, А. Кулик, Ю. Майкович, Н. Бурка, по 25 ц.: пані Адамовська, А. Бурга, І. Рудяк, А. Лешак, П. Войтович, Н. Гнатко; решта дрібними. Гроші висладо через Об'єднання на призначену ціль. Микола Бурка,

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ
КРАЄВІ

ГАРТФОРД, КОНН.

З уродин на визвольну боротьбу.

Дня 31-го жовтня відбулася у громадян Катерини й Михайла Ярошевич гостина, на якій знайоми й їхні уладити їм милу несподівану забаву. Не забули чесні гості й за Рідний Край, за листопадовий зрив 1918 року, коли то ми зирналися були до великої, й святої боротьби за нашу державність. І тому листопад повинен бути для нас святом. В цьому кожний українець чи українка повинні жертвувати на визвольну боротьбу, яку саме започаткували Перший Листопад 1918 р. та велика революція з 1917 р.

Наші гості, на зазив представника 6-го від. ОДВУ, Олександра Ярдана, зложили пожертви на визвольну боротьбу. Збірку переводила члениця від У. Ч. Х. ОДВУ, Віра Стрелко. По \$2: М. Скоробогатий, І. Жукі, по \$1: О. Ярдан, П. Драпак, П. Предзімський, Я. Чикало, К. Ярошевич, М. Ярошевич, В. Стрелко 75 ц.; по 50 ц.: В. Ярошевич, М. К.; по 25 ц.: П. Грогоза, П. Солецька, П. Бозаяк, К. Якув, П. Янович, П. Лата, О. Пимека, М. Янович, П. Дудич, М. Ярошевич, Г. Михайлецький; дрібними 50 ц. Разом зібрано \$35, які пересладо до ЦХ ОДВУ.

Гість.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, 388 поштової адреси, що річні збори відбулися в неділю, 26-го грудня, в годині 2-їй пополудні. Просили всіх членів бути на зборі. Петро Гайвак, предс.; Іван Михайлецький, кас.; Петро Озар, секр.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від 82 повідомляє своїх членів, що річні збори відбулися 26-го грудня, в годині 1-їй пополудні, у домі секретаря. Кожний член повинен явитися, бо будуть важні справи і вибір нових організаторів. — Теодор Шидяк, секр.

КОРТИС БЕР, МД. Бр. св. Петра і Павла, від 81, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбулися 26-го грудня, в годині 2-їй пополудні, в галі парохіальній, 1506 Чорч Стр. Новини стос. кожного члена являться на річних зборах, бо маємо важні справи до пологолення. Було запроваджені уряд і контрольний комітет за минулий рік і вибір нового уряду на 1938 рік. Напромаємо догадувати члени вирішити свої зобов'язання, щоб не перетягати з року на рік. Хто з членів має знайомих, котрі хотіли би вступити до У. Н. Союзу, приведіть їх, а ми радо приймемо в члени нашого відділу в У. Н. Союзі. — В. Чикало, предс.; А. Блаудяк, кас.; І. Михайлецький, секр.

ПІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. Гартфорд, Конн. — Дякуємо за вистіжок з газети. Помістили фотографію тоді, коли дістали клішу. А інакше неможливо.

КОЛИ КУПУЄТЕ РАДІО
СКАЖІТЬ СОБІ ПОКАЗАТИ
EMERSON
RADIO

● Возміть під розтагу
● Нові винаходи — стиль
● Тон справности в грани, й вартість.

Model R-167 - - - \$29.95

Займайте до нашого складу пригляньтеся їм, прислухайтеся до голосу цих малих, а великої цінності наших радіо.

● В СУРМІ є на складі повний вибір рідних радіо і комбінацій, що можна купити, за гроші, або на сплату \$1.00 в тиждень.

● Мале радіо відоме на цілий світ. ● Ним діставате всі статті.

Ніхто не повинен бути тепер без радіо. Пишіть або зайдіть. (Відвідайте Сурму на новий місяць).

SURMA BOOK & MUSIC CO.,
317 E. 14th St. New York, N. Y.
(Між 1-шою, а 2-гою Евеною).

Оцінка графолога.

— Знаєш, графолог написав в оцінці мого письма: „нахил до нечесности“. Чекай, дістане він тепер від мене гроші...

ДРІБНІ ОГолошення

На всіх імпрезах і весіллях
„Радоша Оркестра“
М. А. СЕРБЕНСЬКОГО
Обслужать і найбагатіших.
169 AVE. A. NEW YORK CITY.
Телефон: ALgonquin 4-4952

ЛЕКЦІЇ ГРИ НА П'ЯНО

УДІЛЯЄ
ОЛЬГА ГРИЦЕЙ-ЛЯХОВИЧ
ГОЛОСИТИСЬ: від 3-го попоз.
Т від 8-9 вечером.
1905 22nd Rd. Astoria, L. I. N. Y.

МІХАЛ П. КОСЛОСКИ
І СТЕНДІ А. ШЕЛЕСІ
ОБЕЗПЕЧЕННЯ І НЕРУХОМОСТІ
(REAL ESTATE)
Публічний нотар. ... Моїх ордерів.
Корабельні карти. ... Європейські справи.
20 JONES STREET, NEWARK, N. J.
Tel: Market 3-2597

ГРИБИ ІМПОРТОВАНИ

Лізині 90 ц. фунт; на ширині \$1.25 фунт; вибрані \$1.45 фунт; сім ширині \$1.95 фунт. Спеціально для гросеріків. — Новість — Гриби в пакках, в торбичках по тузіні за \$2 ц. Листовні замовлення писати поштою на C.O.B. Reliable Mushroom Co., 94 Livingston St., близько Orchard St., New York, N. Y. Tel: Orchard 4-6420.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МІРОН ЛІТВІН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без притиску, як далеко позв.
Ньюарком. Вразі потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга шира
і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удлертейкер
заряджує погребани по ціні так
низькій, як \$150. Обслуга
ілюстрація.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088

Богдан має дев'ять літ.
Тета приловила його, як
курив папіроску.
— Ах, ти смаркачу...
Як тобі не сором!
— Дорогенька тето...
вже чотири роки стараю-
ся відвизначитись від ку-
рення, та ніяк не можу...

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(42)

Коли Ідені відмовився провадити Тарзана до ватажка племені кавуру, Тарзан почав його наперед умовляти. Він сказав: „Але в цьому не може бути нічого злого, коли я захожу по приятельськи відвідати його“. „Кавуру не мають приятелів“, відповів по-нуно Ідені. „Коли так, то я піду до них як ворог“, сказав твердо Тарзан. Ідені здивовано пристанув.

Він ще ніколи не бачив такого сміливця. Звичайно сама назва кавуру наводила на інших жах. А тут цей зухвалий чужинець говорив собі про них з таким спокоєм, начеб кавуру були собі звичайні дикуни. Крім того ще й погрожував їм. Тарзан перервав його задуму і нагло запитав: „Чому кавуру викрадають чужих жінок? Чи мало їм власних?“

„Кавуру цілком не мають жінок“, відповів Ідені. „Погода змінювалася стільки разів, скільки є пальців на руках вісьмох людей, коли остання жінка кавуру померла, даючи життя новонародженому кавуру“. „Ні одної жінки впродовж вісімдесятих літ!“ — викрикнув Тарзан. „Це неможливо. А хто тобі дав життя? Ти ще не старий? З тими словами Тарзан змирав його зором.“

„З нами не така сама справа, як з іншими племенами“, відповів загадочно Ідені. „Але я вже сказав забагато“, перервав він дальшу розмову, видно незатворений і з себе. Тепер Тарзан стояв задуманий і здивований. Він бачив у нетрах неодну таємницю, але здавався, що отся найбільша з усіх, які йому приходилося зустрічати.